

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Michal Beník, *Demokratizace Slovinska. Dynamizace občanské společnosti, liberalizace Svazu komunistů Slovinska, formování politické opozice a nacionalizace slovinské otázky.* (Magisterská práce na FSV-UK-Institut mezinárodních vztahů, vedoucí práce: PhDr.Miroslav Teichman, DrSc), Praha 2007, s.106+přílohy

Předkládaná práce přináší celou řadu u nás málo známých faktů a podnětných hodnocení velmi komplikovaného a dosud nedostatečně zmapovaného období slovinských dějin 80.let 20.století, v němž se dotvářely rozhodující předpoklady transformace Slovinska a jeho společnosti k demokratickému státnímu systému, občanské společnosti a tržní ekonomice. Nedílným aspektem tohoto procesu se podle autora stala destrukce společného státního svazku – jugoslávské (kon)federace, která ovšem vyústila v krvavou občanskou válku.

V podnětné kapitole 2.se autor mj. věnuje problematice „jugoslávského snu“, respektive „klamné české optice“ při posuzování jugoslávské krize a úloze Slovinska v ní. Podle jeho soudu, podepřeného např. limity liberalismu pozdějšího předsedy Svazu komunistů Slovinska M.Kučana) byl převažující český pozitivní pohled na jugoslávskou realitu ovlivněn daleko negativnějšími poměry v Československu a dostatečně nerespektoval bezvýhodnost socialistické doktríny. Lze zajisté konstatovat, že složitý proces slovinské národní a společenské transformace a emancipace vydatně přispěl k rozpadu Jugoslávie, na jejímž vzniku r. 1918 i 1945 se ovšem Slovinci významně podíleli.

Podle mého soudu autor dostatečně plasticky vystihl hlavní rysy prohlubujícího se krizového procesu po Titově smrti, jehož markantním rysem byla krize ústavní. Právě ústava z r.1974, podstatně rozvolňující svazek jugoslávských republik a autonomních oblastí se v souvislosti s hlubokou krizí hospodářskou projevila jako důležitý faktor obecné destabilizace společného státu. V 80.letech se již podstatně rozešly postoje Svazu komunistů Jugoslávie a Jugoslávské lidové armády, požadujících centralizaci politicko-hospodářského systému a pozice slovinských republikových a stranických orgánů, volajících po decentralizaci a širších kompetencích. (Autor správně připomněl, že Slovinsko v tom nebylo v Jugoslávii výjimkou).

Těžiště práce M.Beníka je ve zmapování a analýze zejména 2.pol.80.let. Autor přiměřeně přihlédl i k souvislostem celojugoslávským, resp. srbským. Slovinská otázka je v této souvislosti nazírána jako součást celojugoslávského transformačního procesu, v jehož rámci posléze došlo k její nacionalizaci. Beník se snaží podchytit fáze tohoto vývoje, registruje konflikty s centrálními stranickými a státními orgány a JLA, seznamuje s „aférami“, které tehdy podstatným způsobem působily na veřejné mínění ve Slovinsku i v Jugoslávii a vedly k pokusům slovinskou opozicí zlomit. Tento zápas liberálních konzervativních sil zkoumá mj. na příkladu složitě se formujících pozic M.Kučana a JLA, slovinských mládežníků, komunistů a intelektuální fronty a jejich střetů s Miloševićovou (podle autora velkosrbskou) politikou ve vztahu k podobě společného státu, míře samostatnosti jednotlivých republik autonomních oblastí, zejména Kosova.

Práce M.Beníka je podle mého soudu cenným příspěvkem k poznání slovinských dějin v období nazrávajícího rozpadu jugoslávského státu v 80.letech 20.století. Je třeba ocenit autorovu snahu o uplatnění historického přístupu k sledované problematice, vedoucí (přes zjevné sympatie k Slovincům) k víceméně vyváženému pohledu na sledovanou problematiku.

K náročnému cíli přistoupil Beník zodpovědně. Využil zejména nejnovější hojnou literaturu zejména slovinské provenience včetně příslušných vydaných pramenů. Práce je doplněna 11 přílohami – statistickými tabulkami, schémata a zejména vybranými dokumenty, závažnými pro zpracování tématu.

Michal Beník vyhověl požadavkům, kladeným na magisterskou Práci. Doporučuji přijetí této práce, kterou hodnotím jako v ý b o r n o u – 1.

Praha. 20.června 2007

PhDr.Miroslav Š e s t á k. CSc